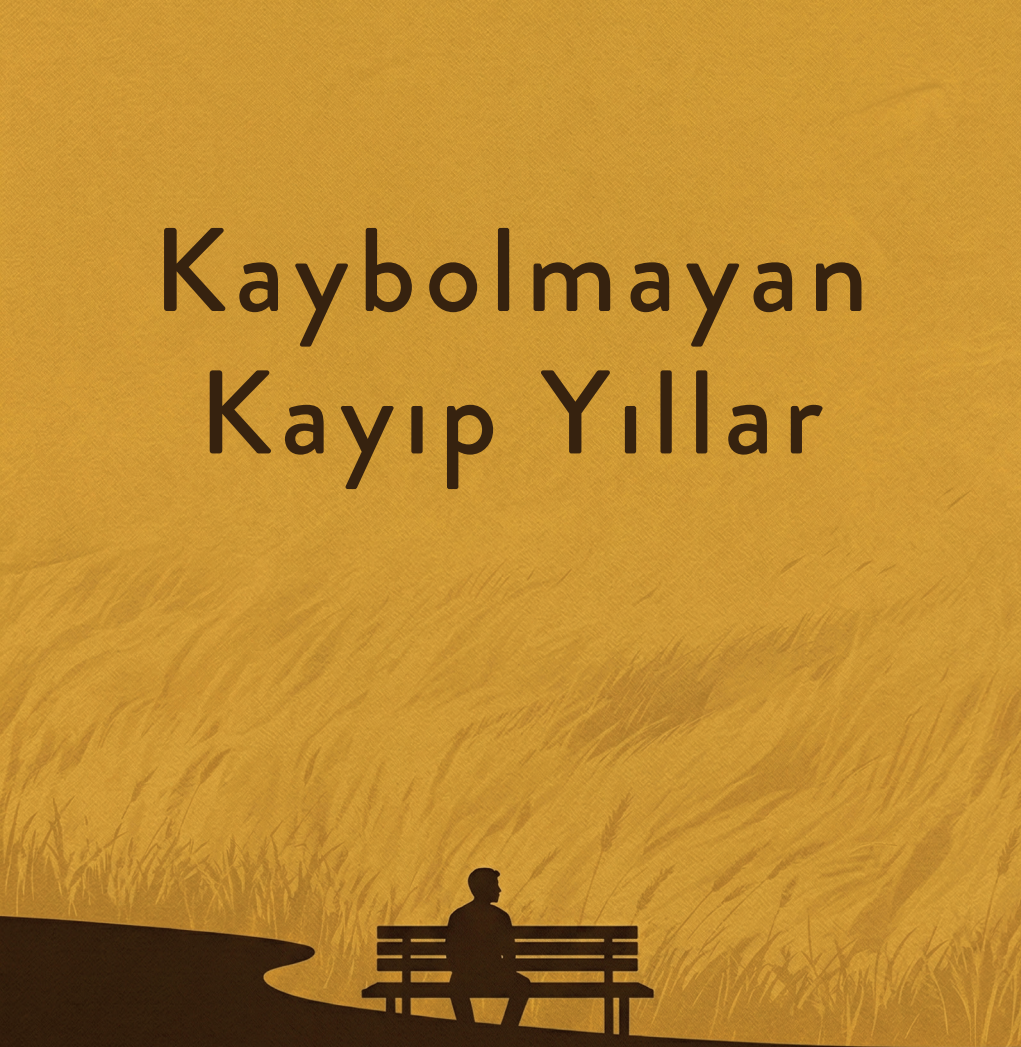
Kaybolmayan Kayıp Yıllar

YUNUS BALLI

tilki Kitap

tilki
kitap
yayınevi

Kaybolmayan Kayıp Yıllar

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: İpek Kocaman
Sayfa Tasarım: Baran Ekber
Kapak Tasarım: Tekin Parmaksız

1.Basım, İstanbul, Nisan 2026
ISBN: 978-625-8579-59-8
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

KAYBOLMAYAN KAYIP YILLAR

(1960 - 1980)

Yunus Ballı

YAZAR HAKKINDA

Yunus Ballı, 5 Aralık 1960 tarihinde İzmir'in Aliağa ilçesine bağlı Helvacı beldesinde doğdu. İlkokul öğrenimini Helvacı'da, ortaokul ve lise öğrenimini ise Menemen'de tamamladı. Üniversite eğitimine Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde başladı; daha sonra Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu.

Meslek hayatı boyunca sırasıyla Giresun, Denizli, Manisa ve İzmir'in Aliağa ilçesinde edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. Eğitim camiasındaki hizmetlerini yalnızca öğretmenlikle sınırlı tutmayarak, son on yılını liselerde yöneticilik yaparak tamamladı.

Ayrıca sendikal alanda da aktif görev üstlenen Yunus Ballı, Aliağa Eğitim-İş İlçe Başkanlığı görevinde bulundu. Uzun yıllar süren eğitim hizmetinin ardından 2011 yılında emekli oldu.

Hâlen Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde yaşamını sürdürmektedir.

Sırtını Karahasan Dağı'na dayamış, önünde uçsuz bucaksız bereketli ovasıyla Helvacıköy'de doğmuştu Yunus. Sanırım zeytin sıyırma zamanlarıymış. Kırağının insanın ellerini buruşturduğu, soğuk bir kasım günüymüş. Ailenin ilk erkek çocuğu olmasının coşkusu ve göğüs kabartısı sarmış herkesi. Ancak çocuğun adı konusunda muhtelif fikirler atılmış ortaya. Annesi Suna Hanım babasının isminden dolayı, "Zeyneddin olsun," diye içine konuşur gibi mırıldanmış, babası askerde şoförlüğünü yaptığı komutanı olan Kerem Albay'ın adı olsun demişti. Ama son sözü söyleyecek bir kişi daha varmış: Babaannesi Ziba nene...

Babaannesinin ısrarı ve akıl yürütmesiyle adının 'Yunus' olmasına karar verilmişti. Ziba nene, okuma yazması olmamasına rağmen, üstelik altı aylık bir bebekle dul kaldığı hâlde, kimseye eyvallah etmemiş; bir daha evlenmemiş, kimseye boyun eğmemişti. Tarlasını, toprağını, bağını, bahçesini hep kendi işlemiş; bin bir zahmetle yapmaya çalıştığı evinin kerpiçlerini bile kendi kesmişti. Oğlu askere gittiğinde ise evini tek başına tamamlamıştı. Ziba nene tam anlamıyla bir Osmanlı kadınıydı. Yunus adı işte bu yiğit kadın tarafından bulunmuştu. Üstelik bu isim tesadüfen seçilmiş bir ad da değildi.

Bu isim, babaannesinin amcası olan Yunus Kaptan'dan geliyordu. Kaptanlığının nereden geldiğini bilmese de onun bir Kurtuluş

Savaşı kahramanı olduğunu yıllar sonra babaannesinden öğrenmişti. Tek başına Yunan'a kafa tuttuğunu, mavzeriyle ovadaki Yunan karakoluna mermi yağdırdığını, bu yüzden Yunanlıların karakolu köyün içine taşımak zorunda kaldığını anlatmıştı babaannesi. Sonunda bir koyun ağılında pusuya düşürülerek öldürüldüğünü de…

Çekirdek bir ailenin ilk çocuğu olması hasebiyle annesi, babası ve babaannesi sevinçten havalara uçmuştu elbette. Aylar geçtikçe Yunus büyümeye başlamış, babaannesi ona bakarken annesiyle babası tarla ve toprak işleriyle uğraşmıştı. Babası aynı zamanda kamyon şoförlüğü yapıyordu. Otuz yıl boyunca hem şoförlük yapmış hem de tütün, zeytin ve pamuk işleriyle uğraşmıştı.

Yunus, kendisinden iki yaş küçük kardeşi Pilay ve kendisinden beş yıl sonra doğan ve babaannesinin "Sarı" adını taktığı Süleyman'la hızla büyümeye başladı.

Yunus, kara kuru bir köy çocuğu olarak ailede özellikle babaannesinin telkinleriyle "küçük bir öğretmen" olması için yönlendiriyordu. Köyün tek oyun alanı olan çamlıkta kâh top oynayarak, kâh çelik çomak oynayarak, kâh sapanla kuş kovalayarak zamanını geçiriyordu. Altı yaşına geldiğinde okula giden çocukların peşinden koşarak "Ben de okula gideceğim!" diye sürekli ağlamıştı. Sonunda babasının Köy Enstitülü ilkokul öğretmeni Şevket Hoca'ya ısrarı sonucu yaşı tutmadığı hâlde kayıtsız olarak okula başladı. Okuma-yazmayı çok çabuk sökünce de iki ay sonra kesin kaydı yapıldı. Şevket Öğretmen, oldukça disiplinli, halkın diliyle despot bir öğretmendi.

Babası da Yunus'u, "Eti de senin, kemiği de senin" diyerek ona teslim etmişti. Okulun ikinci ayında yaptığı bir yaramazlıktan ötürü, "Ne sallanıyorsun gavur gemisi gibi, bir çarparsam fakir sümüğü gibi duvara yapışırsın," diyerek kulağını çekmiş, Yunus da ağlayarak eve gelmişti.

Yunus'un hesabına göre babası, öğretmenin kulağını çektiğini söyleyecek, babası da gidip hemen öğretmenden hesap soracaktı. Tabii öyle olmadı. Babasına anlatır anlatmaz yediği şamarla feleği şaştı. Babası, "Öğretmen sana boşuna ceza vermez, kim bilir ne yaptın?" diyerek haşlamıştı. O günden sonra bir daha öğretmenden hiç şikâyetçi olmadı. Hatta ilkbaharda bir gün, Şevket Hoca'yı nasıl çıldırttılarsa beş arkadaşıyla birlikte hepsini kömürlüğe kapatmış ve akşama kadar orada bekletmişti ama bundan babasına asla söz etmedi. Sözün özü, Yunus zeki olduğu kadar yaramaz bir çocuktu. Şevket Hoca yine de ondan umudunu kesmemişti. Bayram törenlerinde şiir okutuyor, müsamerelerde görev veriyor, çeşitli sahne oyunlarında görevlendiriyordu. Artık onun için iki önemli konu vardı: futbol oynamak ve okul... Okuldan sonra zamanının büyük bölümü çamlıkta top oynamakla geçiyordu. Yaz tatillerinde ise tütün tarlasının başında çerden çöpten, ağaç dallarından, fişeklerden yaptıkları ve bütün yaz boyunca barındıkları çardakta olurlardı.

Tütün zor iştir; zahmetli iştir, eziyettir, işkencedir. Günün en az on sekiz saatini tütünle gözünün bebeği gibi ilgilenmen gerekir. Öyle, "Bugün yapmasam da olur, nasıl olsa yarın yaparım," diyemezsin. Fidan ocaklarını hazırlamak, tohumları ekmek şubat ayında başlar; hasadı bitirip parasını almak bir sonraki mart ayını bulur. Yani, on üç aylık bir kavga demektir tütün. Özellikle tütün kırım zamanı, toplam günlük dinlenme süreniz altı saati bile bulmaz. Tüm köy halkı gibi onlar da aile olarak tütüncülükle geçinirdi. On yaşından itibaren, babasının her yıl kiraladığı tütün tarlasında nisan ayından başlayarak hafta içinde okuldan sonra tütün dikmeye, karık açmaya, daha sonra da tütün çapasına giderdi. Tütün kırım zamanı ise geceleri ile gündüzleri birbirine karışır, uyku düzeni diye bir şey bilmezlerdi.

Hafta sonları ise anne ve babasıyla birlikte sabahtan başlayıp hava kararıncaya kadar tarlada çalışırdı. Okul tatili başlayınca onun için âdeta tatil biter, üç-dört ay sürecek tam zamanlı tütüncülük başlardı. Düşünebiliyor musunuz, annesiyle birlikte, on yaşında, yanık kalmış kavruk bir velet ve gecenin üçünde, eşeğin üstünde uyuklayan bir çocuktu Yunus. Karanlıkta yolu şaşırıp hayıtların içine dalan eşekten birkaç kez düştüğü bile olmuştu. Güneş doğuncaya kadar tütün kırma işi bitip tarladan çardağa ya da köydeki eve döndüklerinde bu kez akşama kadar tütün dizme işiyle uğraşırlardı. Tütün ziftinden tüm parmakları zehir gibi acı olurdu. Yemek için bile sadece kısa bir süre ara verirlerdi. Akşam olunca da yemek yiyecek halleri olmadığı için de

hemen uykuya dalarlardı. Bütün yaz böyle geçerdi. Hasat bitiminde de çalıdan çırpıdan yaptıkları çardağın çalılarını yakarak hasadın bittiğini cümle âleme ilan ederlerdi.

Yunus, gel zaman git zaman, hem tarla işlerinde yavaş yavaş ustalaşıyor hem de Pilay'la okula devam ediyordu. En küçükleri Süleyman da dört yaşına gelmiş, babaannesinin nezaretinde çamlıkta düşe kalka kendi kendine oynuyordu. Babası Reşat, yani köylünün deyimiyle "Arap Reşat" ya da "Reşo Ağa" kamyon şoförüydü. Genellikle işi gereği evde olamazdı. Aldığı yüke göre Ankara, İstanbul, Konya, Gaziantep... Nerde yük bulursa oraya giderdi. On beş gün eve gelemediği zamanlar bile olurdu. Yunus günlerce babasının yolunu gözler, ufak tefek hediyeler getirmesini beklerdi.

Reşo Ağa; ince, uzun boylu, annesinin genlerinden olsa gerek oldukça esmer, kolağası bıyıkları, arkası basık yumurta topuk ayakkabıları ile cebinde meteliği bile olmasa da ağaydı işte. Hiçbir zaman kendine ait bir kamyonu olmasa da elin arabasını kendi malı gibi sahiplenirdi. Eser miktarda içer, herkes kadar söver, bir

tek annesinden korkardı. Çocuklarını kırk yılda bir götürdüğü İzmir Fuarı'nda Ekici Över aile gazinosuna girmeden gelmezdi. Bir Bedia AKARTÜRK'ü bir de ATATÜRK'ü çok severdi. Fuarda Bedia AKARTÜRK'ten "Aslan Mustafam"ı istek yapması âdettendi. Babasının ona, ilkokulu bitirdiğinde almaya söz verdiği bisikleti bir türlü alamadığı için ölene kadar acı çektiğini Yunus çok iyi biliyor ama babasına asla bu konuyla ilgili bir kez bile sitem etmezdi. Hangi okulda okuduğunu bilmese de babasının hep yanında olduğunu bilirdi. Babasının, ailesi için çektiği sıkıntıları inkâr etmeyi en büyük nankörlük olarak görürdü Yunus.

Reşo Ağa 1999 yazında, iki yıl boğuştuğu lanet hastalık yüzünden hayatını kaybedip kucağında öldüğünde aylarca kendine gelememişti. Ve sanırım o, hayatta en çok, gözlerinin rengini aldığı yeşil gözlü devi yani babasını sevmişti. Yıllar sonra bile bu olayı düşündükçe hâlâ gözleri dolardı.

Babasının günlerce işten dönmediği zamanlarda babaannesi, annesi ve kardeşleriyle birlikte yaşadıkları hanayın alt katında veya çiçeklerle, çam ve meyve ağaçlarıyla dolu, yirmi-otuz ağaçlık çamlıkta oyunlar oynarlardı.

Annesi Suna Hanım, ufak tefek, zayıf ama çok güzel bir kadındı. Zamanını asla boşa geçirmez, mutlaka kendine yapacak bir iş bulurdu. Tütün zamanı çocuklarıyla tarlada ya da külemede (çardakta) gece gündüz çalışırdı. Boş vakit nedir bilmezdi. Okul zamanı ise çocuklarını okula göndermek için sabahın köründe kalkar, kahvaltılarını yaptırır; çamaşır, bulaşık, temizlik derken gece yarısına kadar yatamazdı. Üç küçük çocukla uğraşmak öyle sanıldığı gibi her babayiğidin yapacağı bir iş değildi. Yağmur yağdığı zamanlar tarlaya gidilmediğinde, bin bir çeşit, renk renk, desen desen oyalar işlerdi. Bu arada babaannesi de gelinine yardım etmek için elinden geleni yapar, Süleyman'a da o bakardı.

Mayısın başlarıydı. Yataktan kalktığında içinde bir sıkıntı, garip hüzün vardı. Her hafta sonu geç kalktığı hâlde o cumartesi erkenden uyanmıştı. Hâlâ içinde ne olduğunu bilemediği boğazına düğümlenen tuhaf bir rahatsızlık vardı. Yıl 1972, aylardan mayıs ve mayısın altısıydı. Radyoda sabah haberleri, Deniz GEZMİŞ, Yusuf ASLAN ve Hüseyin İNAN adında üç gencin asılarak idam edildiğinin haberini veriyordu. Yunus, onların kim olduklarını bilmiyordu, isimlerini ilk kez duyuyordu ama gerçekten çok üzülmüştü. On bir yaşında yalınayak başıkabak top peşinde koşan bu kara kuru çocuk, bu olanlara hiç anlam veremiyordu. Bir türlü aklı almıyordu Yunus'un. Nasıl olurdu da kalın bir urganı insanın boynuna bu kadar kolay geçirebilirlerdi; nasıl olurdu da kimsenin canına kıymamış yirmi dört yaşındaki bir abi, ne yapmış olabilirdi de böyle rahat asılabilir; nasıl olur da bir oğul annesinden, bir baba oğlundan, dalından, yaprağından koparılırdı. Yunus, onun yüzünü, botlarını, parkasını ömrü boyunca unutmadı. Bunu o zamanlar tam olarak anlayamamıştı ama en azından bunu yapanların "kötü" olduklarını anlayabiliyordu. Babasının "Yazık oldu çocuklara," deyişi hâlâ kulaklarındaydı. Yıllar sonra bile bu acıyı her zaman yüreğinde duymaya devam etti. Yunus, yıllar sonra da Denizlerin yolunda yürümeye devam edecek ve ilk çocuğunun adını Deniz koyacaktı.

Günler günleri, yıllar yılları kovaladı. Yunus ilkokulu bitirdi ve Menemen Lisesinde ortaokula başladı. İlk kez gri pantolon, lacivert ceket giyecek, lacivert kravat takacaktı. O dönem öğrencilerde şapka zorunluluğu vardı ama şapka mecburiyeti o yıl kalktı. Babası, okul kıyafetleriyle birlikte subayların şapkasına benzer bir şapka da almıştı. Okul kıyafetlerini giydiğinde kendini âdeta bir komutan gibi hissetmişti. Düşünsenize üniformalı, kocaman bir adam

Bu kitapta sık sık aile, dostluk ve idealistliğin erdemini irdeleyen bir gencin yirmi yaşına kadar yaşadıklarını gerçekçi bir anlatımla sorguladığını göreceksiniz. Her sayfada kendinizden bir yaşam parçası bulabileceğiniz olaylara kronolojik sırasıyla tanıklık edeceksiniz. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarında bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaptığı hataların kendisini nasıl olgunlaştırdığını ve kaybettiği yılların sonunda pes etmeyip nasıl başarılı olduğunu okuyacaksınız. Umut ve azmin mutlaka başarı için ön koşul olduğunu hissedeceksiniz.

Bu küçük kitabın içinde "Bir tarla dönüşü" hikâyesi, bir emek mücadelesi ve bir geri dönüş savaşımını bulacaksınız.

Bu kitabın hazırlanma sürecinde
bana her türlü destek ve yardımı esirgemeyen
eşim Fatma Hanım'a ve kızım Arzu'ya
içtenlikle teşekkür ederim.

– Yunus Ballı

tilkikitap.com

KDV muafiyeti uygulanmıştır.

9 786258 579598